

PAPA FRANCESC
AUDIÈNCIA GENERAL

Dimecres, 16 de març de 2016

10. Misericòrdia i consol

Estimats germans i germanes, bon dia!

En el llibre del profeta Jeremies, els capítols 30 i 31 s'anomenen «llibre del consol», perquè en ells la misericòrdia de Déu es presenta amb tota la seva capacitat de confortar i obrir el cor dels afligits a l'esperança. Avui nosaltres també volem escoltar aquest missatge de consol.

Jeremies s'adreça als israelites que han estat deportats a una terra estrangera i anuncia el retorn a la pàtria. Aquest retorn és el signe de l'amor infinit de Déu Pare que no abandona els seus fills, sinó que els cuida i els salva. L'exili havia estat una experiència devastadora per a Israel. La fe havia vacil·lat perquè en terra estrangera, sense el temple, sense el culte, després d'haver vist els país destruït, era difícil continuar creient en la bondat del Senyor. Em ve al pensament la veïna Albània i com després de tantes persecucions i destruccions ha reeixit a alçar-se en la dignitat i en la fe. Així havien sofert els israelites a l'exili.

També nosaltres podem viure a vegades una mena d'exili, quan la soledat, el sofriment, la mort ens fan pensar que hem estat abandonats de Déu. Quantes vegades hem sentit aquesta paraula: «Déu s'ha oblidat de mi»: hi ha persones que sofreixen i se senten abandonades. I quants dels nostres germans estan vivint en aquest temps una situació real i dramàtica d'exili, lluny de la seva pàtria, amb els ulls plens encara de la imatge de les runes de casa seva, amb por al cor i sovint, a sobre, amb el dolor per la pèrdua de les persones estimades! En aquests casos hom es pot preguntar: on és Déu? Com és possible que tant de sofriment pugui abatre's sobre els homes, dones i infants innocents? I quan miren d'entrar en una altra part els tanquen la porta. Són allà, a la frontera perquè tantes portes i tants cors estan tancats. Els emigrants d'avui que pateixen fred, sense menjar i no poden entrar, no senten l'acolliment. M'agrada tant sentir que hi ha nacions i governants que obren el cor i obren les portes!

El profeta Jeremies ens dona una primera resposta. El poble exiliat podrà tornar a veure la seva terra i a experimentar la misericòrdia del Senyor. És el gran anunci de consol: Déu tampoc és absent en l'actualitat en aquestes dramàtiques situacions, Déu és a prop i fa grans obres de salvació per als qui confien en ell. No s'ha de cedir a la desesperació, cal continuar estant segurs que el bé venç el mal i que el Senyor eixugarà tota llàgrima i ens alliberarà de tota por. Per això Jeremies posa la seva veu en les paraules d'amor de Déu al seu poble:

«T'estimo amb un amor etern;
per això t'he atret i et sóc fidel.
Et reedificaré i quedaràs reconstruïda,
nissaga d'Israel.
Tornaràs a prendre els teus tambors
i sortiràs dansant d'alegria.» (31,3-4)

El Senyor és fidel, no abandona fins a la destrucció. Déu estima amb un amor sense fi, que ni tan sols el pecat no el pot frenar, i gràcies a ell el cor de l'home s'omple de joia i de consol.

El somni consolador del retorn a la pàtria continua en les paraules del profeta, que adreçant-se a tots aquells que retornaran a Jerusalem diu:

«Arriben a les altures de Sió cridant de goig,
a la llum de l'abundor del Senyor:
blat, vi i oli, i cries dels ramats.
Viuran com els horts amarats d'aigua,
no patiran mai més d'escassetat.» (31,12)

Plens d'alegria i d'agraïment, els exiliats tornaran a Sió, pujant a la muntanya santa vers la casa de Déu, i així podran altra vegada elevar himnes i pregàries al Senyor que els ha alliberat. Aquest retorn a Jerusalem i als seus béns és descrit amb un verb que literalment vol dir «fluir, passar». El poble és vist, en un moviment paradoxal, com un riu que flueix cap a la muntanya de Sió, pujant vers el cim. És una imatge audaç per a dir com n'és, de gran, la misericòrdia del Senyor!

La terra que el poble havia hagut d'abandonar s'havia convertit en presa dels enemics i desolada. Ara, en canvi, s'omple de vida i floreix. I els mateixos exiliats seran com un jardí regat, com una terra fèrtil. Israel, portat a casa pel seu Senyor, assisteix a la victòria de la vida sobre la mort i de la benedicció sobre la maledicció.

És així que el poble s'enforteix i és consolat per Déu. Aquesta paraula és important: consolat! Els repatriats reben vida d'una font que gratuïtament els rega.

En aquest punt, el profeta anuncia la plenitud de la joia, i sempre proclama en el nom de Déu:

«Canviaré el dol en festa,
els consolaré de les penes i els alegraré.» (31,13)

El salm ens diu que quan van tornar a la pàtria la boca se'ls va omplir de rialles; és una joia tan gran! És el do que el Senyor vol fer també a cadascun de nosaltres, amb el seu perdó que converteix i reconcilia.

El profeta Jeremies ens ha donat l'anunci, presentant el retorn dels exiliats com un gran símbol del consol donat al cor que es converteix. El Senyor Jesús, per la seva banda, ha portat a compliment aquest missatge del profeta. El veritable i radical retorn de l'exili i la llum reconfortant després de la foscor de la crisi de la fe es realitza per Pasqua, amb l'experiència plena i definitiva de l'amor de Déu, amor misericordiós que dona joia, pau i vida eterna.

Traducció inicial de Josep M. Torrents per a *Catalunya Religió*, revisada